

Informationen zur Umwelt und für Naturreisende auf Kreta: Πληροφορίες για το περιβάλλον και για τους οικοπεριηγητές της Κρήτης

Η χειροτεχνία της Κρήτης – Ξυλογλύπτης της Ζένιας

Μια εργασία του μέλλους μας *Μαρία Ελευθερία*, Άγιος Νεκτάριος (νότια Κρήτη)

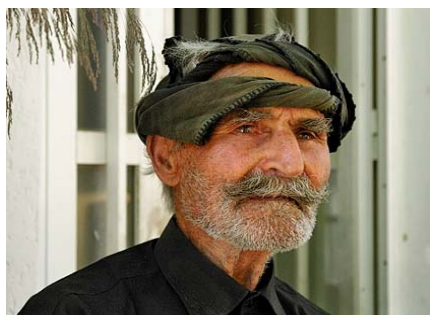

Ακολουθεί ένα λεπτομερές και αναθεωρημένο φυλλάδιο (με νέες εικόνες) σχετικά με το θέμα χειροτεχνία στην Κρήτη και τον «ξυλογλύπτη της Ζένιας» σαν συμπλήρωμα της σύντομης πληροφόρησης για τον «κατασκευαστή κουταλιών της Ζένιας» στο φυλλάδιο μας 186-06 [<http://www.kreta-umweltforum.de/Merkblaetter/186-06%20-%20Handspinnerei%20-%20Loeffelmacher.pdf>].

Πριν ήταν συνηθισμένο να ειδικεύεται ένα χωριό σε μια τέχνη και με την πάροδο του χρόνου γινόταν διάσπασμα λόγω των εξαιρετικών προϊόντων του. Αν ακολουθήσετε τον δρόμο, που έχει ελάχιστη κυκλοφορία, βορειοδυτικά του Αγίου Νικολάου από τη Νεάπολη προς το οροπέδιο Λασιθίου, θα καταλήξετε στο απόμερο χωριουδάκι Ζένια, στο οποίο ακόμα και σήμερα μερικοί ηλικιωμένοι ξυλογλύπτες κάνουν από ξύλο ελιάς όλα τα απαραίτητα σκεύη ενός νοικοκυριού όπως: κουτάλια, πιρούνια, πιάτα, πλάκες κοπής, γουδιά και σουπιέρες, και τα προσφέρουν προς πώληση. (βλ. εικ.)

Μια εξαιρετική θέση μεταξύ των ξυλογλυπτών της Ζένιας κατέχει ο Γερο-Μανώλης. Περήφανος με ίσια κορμοστασιά κάθεται μέρα με τη μέρα στη σκιά μπροστά στο κατώφλι του σπιτιού του, δίπλα στον «πάγκο εργασίας» του, ένα κούτσουρο, στο οποίο κατασκευάζει τα μοναδικά του κομμάτια. Ενώ βλέπει κάτω από τα θαμνώδη φρύδια του με μια εμπειρία ζωής 102 ετών τον κόσμο, το πρόσωπό του είναι καταπληκτικά λείο σχεδόν δίχως ρυτίδες. Μπαίνοντας εμείς στην αυλή, βγαίνει η γυναίκα του, η Ελένη, τρέχοντας από το σπίτι, κρατώντας καρέκλες και μας προσκαλεί να καθίσουμε. Μας προσφέρει χαμογελώντας φρούτα και γλυκίσματα βάζοντάς τα πάνω σε ένα τραπεζάκι. Η ζωίρη Ελένη δείχνει μεν με τα 86 χρόνια της πιο μεγάλη από τον άντρα της, νιώθεις όμως, λόγω της ζωντάνιας της, ότι είναι η κινητήριος δύναμη αυτής της μακρόχρονης συζυγικής σχέσης. (βλ. εικ.)

Η Ελένη μας δείχνει την δουλειά του αντρός της, γερά κουτάλια και πιρούνια, τα οποία είναι σχεδόν άφθαρτα. «Πρέπει να ξέρετε ότι πριν ο Μανώλης με τα επιδείξιά του χέρια διακοσμούσε όλα τα γλυπτά του και έκανε ακόμα και μουσικά όργανα», εξηγεί η Ελένη και με οδηγεί στο σπίτι όπου βρίσκονται στους τοίχους ακόμα μερικά από αυτά τα μικρά έργα τέχνης. (βλ. εικ.) «Εν τω μεταξύ δεν έχουν τα χέρια και τα μάτια του την δύναμη για τέτοια λεπτομερή εργασία» μας λέει θλιμμένη.

Θαυμάζω την σωματική και ψυχική ακμαιοότητα του ζευγαριού αυτού και αγοράζω δυο από τα μεγάλα πρωτότυπα κουτάλια από ξύλο ελιάς, τα οποία όμως πρέπει να επεξεργαστούν με γυαλόχαρτο πριν τη χρήση τους.

Όταν καθίσαμε όλοι μαζί γύρω από το μπλε μεταλλικό τραπέζι οι γέροι μας διηγούνται εναλλάξ ιστορίες περασμένων χρόνων. Τότε ρωτάω την Ελένη αν μπορεί να μου πει το μυστικό της ζωτικότητάς της. Μου απαντά βλέποντας με καθαρό βλέμμα: «Μα δεν υπάρχει κανένα μυστικό. Από τότε που θυμάμαι τον εαυτόν μου, τρώμε ότι μας δίνει σε κάθε εποχή αντίστοιχα η γη, και τα ρούχα μας καθώς και τα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε είναι από φυσικά προϊόντα. Όταν ήμασταν νέοι τα μάγουλά μας ήταν έτσο» παίρνει ένα ροδοκόκκινο κορόμηλο και το κρατάει δίπλα από το πρόσωπό της. «Οι νέοι σήμερα.» κουνάει λυπημένα το κεφάλι της και μας δείχνει ένα ανοιχτό κίτρινο φρούτο. «Οι άνθρωποι τρώνε από πλαστικά σκεύη και δηλητηριάζουν τα φαγητά τους με χημικές ουσίες. Αυτά ελαττώνουν τη σωματική δύναμη.»

Η Ελένη είναι μια έξυπνη γυναίκα και ο Μανώλης ένας εντυπωσιακός άντρας. Αποχαιρετώντας τους, τους ευχόμαστε πολλά υγιή και ευτυχισμένα χρόνια.

Στην συνέχεια προς το οροπέδιο Λασιθίου, σταματάμε μετά από μερικά χιλιόμετρα στο Μέσα Ποτάμι για να φάμε στην αναπαυτική ταβέρνα της Μαριάννας και του Ονάση. Η Μαριάννα, η κόρη του Μανώλη και της Ελένης, παρασκευάζει στην καθαρότατη κουζίνα εξαιρετικά φαγητά. Τα συστατικά είναι φρέσκα και προέρχονται από τον δικό τους κήπο και από τη δική τους σφαγή. Η επόμενη γενιά ακολουθεί έτσι με αυτόν τον τρόπο το έθιμο της υγιεινής διατροφής των γονέων.

Η μεταφράση του φυλλαδίου έγινε από την Σωτηρία Τσακίρη.

NR: Land und Leute [Art.-Nr. 2.734; Zitat-Nr. 4.627] impr. eik.amp 04/2009

